

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI AXBOROT
TEKNOLOGIYALARI VA KOMMUNIKATSIYALARINI
RIVOJLANTIRISH VAZIRLIGI
TOSHKENT AXBOROT TEKNOLOGIYALARI UNIVERSITETI
URGANCH FILIALI KOMPYUTER INJINIRINGI FAKULTETI**

AXBOROT TA’LIM TEKNOLOGIYALARI kafedrası

Kasbiy ta’lim metodikasi fanidan

REFERAT

Mavzu: Talabalarning o’quv faoliyati. O’quv faoliyat tuzilmasi.

Bajardi:

Hayitbaeva D.Q.

Qabul qildi:

dots. Mamedov Q.A.

Mavzu: Talabalarning o'quv faoliyati. O'quv faoliyat tuzilmasi

Reja:

1. O'quv faoliyat tushunchasi.
2. O'quv faoliyatning vositalari.
3. O'quv faoliyatning mahsuli va natijasi.
4. O'quv faoliyati bosqichlari.
5. O'quv masalasi.

O'quv faoliyat tuzilmasi

Pedagoglar D.B.Elkonin, V.V.Davidov, I.I. Ilyasov ishlarida ko'rsatib o'tilgan o'quv faoliyat tuzilmasining tavsifi istalgan faoliyatning umumiy tuzilishini hisobga oladi va shu bilan birga o'rganish faoliyatining o'ziga xos xususiyatini aks ettiradi. har qanday boshqa faoliyatlar kabi o'quv faoliyati quyidagi bosqichlardan iborat:

- motivasiya (faoliyatga bo'lgan istak);
- maqsadlarni qo'yish;
- rejalashtirish, dasturlash;
- bajarish, amalga oshirish;
- nazorat;
- natijalarni tahlil qilish va baholash.

Ushbu bosqichlarga muvofiq o'quv faoliyati quyidagi tuzilmaviy komponentlarga bo'linadi: motivasiya; o'quv vazifasi; o'uv amallar; nazorat va o'z-o'zini nazorat qilish; baholash va o'z-o'zini baholash.

Talabalarning o'qish motivatsiyasi. o'quvchilar o'z faoliyatining sub'ekti bo'lib hisoblanadi, uni boshqara olish qobiliyatiga ega va unga bo'lgan extiyojga qancha bo'lsa, shunchasini amalga oshirish hamda o'quv jarayonida yuzaga keladigan o'quv vazifalarini hal etishga intilish imkoniga ega.

Motivasiya – o'rganish va o'quv masalalarini yechishga bo'lgan istakni aniqlaydigan barcha omillar majmui hisoblanadi: motivlar, ehtiyojlar, qiziqishlar, maqsadlar va boshqalar. O'quv faoliyatining mavjud tadqiqotlari shaxs motivasion

sohasi ierarxik tuzilishga ega bo'lib, xarakteri va muhimlik darajasi bo'yicha turli xil intilishlarning brikmasi ekanligini tasdiqladi. Masalan, A.K.Markova unga o'qishga bo'lgan ehtiyoj, o'quv ma'nosi, o'quv motivi, maqsad, emosiylalar, munosabat va qiziqishni kiritadi. Motivasion o'quv markazida turli-tuman motivlar tizimi turadi. Amaldagi motivlar tasnifi ularning turli tavsiflari va xususiyatlarini aks ettiradi. O'rganish faoliyatining o'ziga nisbatan quyidagi motivlarni ajratishadi:

Ichki - ushbu faoliyat uchun ahamiyatli bo'lib, uning mazmuni va bajarilishi bilan bog'liq bo'lgan. Bunday motivlar sifatida quyidagilar bo'lishi mumkin: o'quv jarayonga qiziqish; yangi axborot, amaliy uquv va ko'nikmalar olish uchun intilish (o'qish natijalari); o'zini rivojlantirishga, o'sish jarayonida o'zining ijtimoiy va kasbiy tajribasini boyitishga bo'lgan ehtiyoj; kasbiy faoliyatni o'zlashtirish istagi;

Tashqi – o'qish jarayoni bilan bevosita bog'liq bo'lmagan. Ularga ijtimoiy motivlar (jamiyat tan olishi, jamiyat uchun zarur bo'lgan mutaxassisliklarni egallashga bo'lgan ehtiyoj) va shaxsiy (muvaqqafiyatga erishish, o'zini safarbar bilish va tasdig'ini topish, ijtimoiy va moddiy faravonlik va martabaga erishishga bo'lgan ehtiyoj) kiradi.

Talabalar tomonidan anglanganlik darajasiga ko'ra o'quv motivlari anglanilgan va anglanilmagan bo'lishi mumkin.

Talaba o'z o'qishining haqiqiy motivlarini o'zi va boshqalar uchun qabul qila olishi va anglashga qanchalik tayyorligi bo'yicha tushuna oladigan, ayta oladigan, haqiqiy, amaldagi motivlar ajratiladi.

Ta'sir etish sohasi, talabalar faoliyatini vaqtincha yoki doimiy boshqarish qobiliyatiga ko'ra quyidagilarga bo'linadi:

- istiqbolga undovchi (masalan, kasbni egallashga va yuqorroq darajadagi bilim olishga intilish);

- bevosita undovchi (masalan, aniq o'quv materialiga, ijobiy baho olishga intilish va boshqalar).

Motivizasion sohaning murakkabligi va ierarxikligi uning rollarining turli-tumanligi bilan bog'liq. Bu ham talabalarni uzoqdagi maqsadlar va o'sish istiqbollari ga erishishga undash, ham ularda konkret o'quv materiallarini yechishga istak uyg'otish, ham ularning nafaqat bilish ehtiyojlarini, balki ijtimoiy maqomini,

shaxsiy o'z-o'zini topishni ta'minlashdir. Shunday qilib har bir talabaning o'rganish faoliyati ko'pincha polimotivlashgan bo'lib, bunda barcha motivlar tizimida ancha muhimroq, ustunroq bo'lganlari hamda uncha muhim bo'lmaganlari ham ajratiladi. Bundan tashqari, talabalarning motivasion sohasi dinamikligi, butun o'qish yillari davomida o'zgarish xususiyatiga ega. Talabalarning o'qish motivasiyasi tuzilmasida eng ahamiyatga ega bo'lgan psixologik omillardan biri sifatida kasbga yo'nalganlikni keltirish mumkin. O'tkazilgan tadqiqotlar kasbga yo'nalganlik o'qitish natijalari va talabalarning o'quv faolligiga sezilarli ta'sir etishini ko'rsatdi. V.A.Yakunin ma'lumotlariga ko'ra kasbga bo'lgan kadrli munosabat o'z o'quvini tashkillashtirishning yuqori darajasini aniqlaydi, shu bilan birga uning o'quv faollik va o'quv fanlarni muvaffaqiyatli egallashga ta'siri juda yuqori bo'ladi. O'quv fanlarining kasbiy muhimligini anglash va ularga qiziqish talabalarning o'quv faolligi darajasini oshiradi. Tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki kasbga va o'qishga nisbatan past qadriyatda bo'lgan talabalar o'qish jarayonining tashqi sharoitlariga yo'nalgan bo'ladi va o'z qiyinchiliklarini baholashda ularning sababini shaxsan o'zlarining ishlarida emas, balki ko'pincha o'quv jarayonini tashkil qilishda, o'qituvchi faoliyatida ko'radilar. Kasbga ijobiy munosabatda bo'lgan talabalar esa qiyinchiliklarning sababini o'zlaridan qidiradilar va ularni yengish yo'llarini o'zini va o'quv mehnatini takomillashtirishda ko'radi. Shunday qilib, ular tashqi omillar va o'qitish sharoitlariga uncha bog'liq bo'lmay ancha mustaqildirlar va o'z o'quv faoliyatlarini o'zlari tashkil qilishga harakat qiladilar. Shuni e'tiborga olish kerakki o'quv motivasiyasi tuzilmasida kasbga yo'nalganlikning roli ko'pincha ta'lim muassasasi tayyorlayotgan kasbiy faoliyatning ijtimoiy maqomi va moddiy sharoitlariga bog'liq. Ba'zi mutaxassisliklarga yetarlicha talabning yo'qligi va ularning past iqtisodiy ta'minoti talabalar qo'yishi istiqbolli intilishlar motivlar tizimida kasbiy yo'nalganlik ro'lining pasayishiga olib keladi. Masalan, biz o'tkazgan tadqiqotlar shundan dalolat bermoqdaki, 1990 yillar davomida pedagogik faoliyatga mo'ljallangan pedagogik oliy o'quv yurti talabalarining soni ikki marta kamaydi. Istiqbolli istaklar motivlar ierarxiyasida oliy ma'lumot olish, moddiy farovonlikka va yuqori haq to'lanadigan mehnat sohasida martabaga erishish ustunlik qilmoqda. Ma'lum kasbiy rejalar va ko'zlagan maqsadlarga ega bo'lmagan, ularni qiziqtirgan va hayotda zarur bo'ladigan ayrim fanlarni o'qishga

yo'nalgan talabalar soni ortib bormoqda. Chet tillar fakulteti 1-kurs talabalari orasida 1998-1999 yillarda ular 57% ni tashkil qildi. O'sib borayotgan ishsizlik vaziyatida kasbiy ta'lim muassasalari ko'pincha o'qishga qiziqmaydigan va shu bilan bir vaqtda ishga joylashishga imkoni bo'lmagan yoshlarni ijtimoiy bandligini ta'minlab, ijtimoiylashtirish institutlari rolini bajarmoqdalar. Shunday qilib, o'qishning istiqbolga intilish motivlari shakllanmagan talabalar soni oshib bormoqda. Bevosita undash motivlarining o'rni oshmoqda. V.A.Yakunin ta'kidlaganidek, ular orasida stipendiya olish yoki uni saqlab qolish, o'qituvchidan ijobiy baho olish, ota-onalar orzu-umidlarini ro'yobga chiqarishga intilish kabilar ko'pincha hal qiluvchi bo'lmoqda. Shunga asosan, o'qituvchining o'z faoliyatining sub'ekti bo'lgan talabaning faol o'quv pozitsiyasini ta'minlaydigan va eng avvalo yaxlit professional faoliyatni o'zlashtirish, kasbiy-shaxsiy rivojlanish va mutaxassis bo'lish vositasi sifatida o'qishga qimmatli munosabatni shakllantirishga yo'naltirilgan maxsus tashkil qilingan faoliyatga zaruriyat tuyiladi.

O'quv masalasi

O'quv masalasi – o'quvchining aniq maqsadlarida o'qish maqsadlariga o'tkazishni ta'minlaydigan o'quv faoliyatning tuzilmaviy komponent, aniq o'quv maqsadga erishish o'quv vazifalarning hal etuvchi qatorda talab qilinadi, shu bilan birga bir vazifa bir nechta maqsadlarga erishishi uchun xizmat qiladi, o'quv vazifani tushuntirish uchun inson faoliyatida maqsadli boshqaruvchidan qaytarilishi zarur va aniq sharoitlarda ushbu maqsadli boshqaruvchidan qaytarilishi maqsadlarni amalga oshirish mexanizmini va aniq harakatlar yordamida aniqlanadi. S. X.Rubinshteynning fikriga asosan harakat qilishdan oldin, harakatga erishish qo'llaniladigan maqsadni anglay olish kerak. "Biroq jiddiy maqsad bo'lishidan qat'iy nazar harakatni aniqlash uchun yetarli emas, maqsadni hisobga olish zarurdir. Maqsadga yo'naltirilgan insoniy harakat vazifani hal etish hisoblanadi". Uning amalga oshirilishini aniqlaydigan sharoitlarga mos keladigan maqsadning vazifasi harakatning psixologik tuzilishini belgilaydi

Vazifa - aniq sharoitlarda berilgan o'quv vazifalarining yakuniy maqsadi va maqsadi sifatida qabul qilishi va anglashi kerak. Shunday qilib, A.K. Markovanning fikricha o'quv vazifalari o'zlashtiriladi. Maqsad sifatida vazifani o'zini hal etish emas, balki o'quv faoliyat sub'ekti kabi o'qitishni o'zgartirish, ya'ni o'z tajribasini boyitish, vazifani hal etish usullarini o'zlashtirish hisoblanadi. O'quv faoliyat

nazariy va amaliy vazifaning aniq ketma-ketlikda hal etish hisoblanadi. Ushbu vazifalarning tavsifining reproduktiv yoki ijodiy tafakkuri talabalarning qarorlarida mustaqillik darajasini belgilaydi. Reproductiv vazifalar olingan bilimlar yoki ularni hal etish algoritmini aktuallashtirish yordamida amalga oshiriladigan qarorlar uchun ma'lumotlarga ega ijodiy vazifalar esa, ularni hal etish uchun barcha dastlabki ma'lumotlar aniqlanmaydi (ularning o'zida bo'ladi yoki yashiringan bo'ladi yoki umuman bo'lmaydi). Talabalar vazifalar sharoitlarini qayta o'zgartirishi, izlashi, qo'shimcha axborotlardan foydalanishi, ya'ni produktiv faoliyatni amalga oshirish kerak. Ushbu vazifalarni hal etish uchun mantiqiy tafakkurni ishga solishi yetarli emas, ijodiy tafakkur uchun tayanch zarur. O'rta bo'g'inli mutaxassislik malakali tayyorlashda asosiy o'rinni talabalar tomonidan intellektual "bo'sag'a" ni hal etish jarayonida yecha oladigan o'ziga xos bo'sag'aviy o'uv vazifalar egallaydi: a) bosqichli, diskret va b) balandlikning uzluksiz o'zgarishi bilan [76]. Bo'sag'aviy o'quv vazifalarning didaktik imkoniyatlari ilmiy bilimlarni o'zlashtirishning umumlashgan mo'ljallangan asoslarni ketma-ket shakllantirishni va ularni o'quv qimmatligi kabi malakali faoliyatning aniq turlari asosi bo'lgan ijodiy harakatlarni o'zlashtirishni ta'minlash imkoniga ega. "Bo'sag'a" balandligining bosqichli o'zgarish bilan vazifalar tarkibiga quyidagilar kiradi:

1. To'g'ri bo'sag'aviy o'quv vazifalar – o'quv harakatlar tarkibini o'zlashtirish, bajariladigan harakatlar : algoritmlar, ko'rsatmalar, yo'riqnomalar, reseptlar, qoidalar, formulalar va boshqa ketma-ketligini modellashtirish uchun vazifalar.

Ushbu vazifalar intensiv aqliy kuchlanishni keltirib chiqarmaydigan past intellektual bo'sag'aga ega (masalan, mezonlar va texnologik normativlardan kelib chiqib, muzlatish uskunasi va mashinalarni ketma-ket tanlashni ishlab chiqish).

2. Teskari bo'sag'aviy o'quv vazifalar. Ushbu turdagi vazifaning bo'sag'aviy potentsiali harakatlarning butun tuzilmasidagi elementlar funksiyasining joyini o'zgartirish, joyini ko'chirish bilan bog'liq harakatlar ketma-ketligida, algoritmda talabalar tomonidan o'zgartirish kiritish zarurligi bilan belgilanadi. Shular intellektual kuchni keltirib chiqaradi (masalan, muzlatish uskunasi va mashinalarni ketma-ket tanlash imkonini bo'lmaganligidan kelib chiqib, mashina turi va uskuna tarkibi belgilanadi).

3. "O'tkazish" bo'sag'aviy o'quv vazifalar. Ushbu vazifalar asosida yangi aniq malakaviy faoliyat sharoitlarida umumlashgan mo'ljallangan faoliyat asosining talabalar tomonidan o'zlashtirilishini o'tkazish yotadi. Ular talabalarning evristik imkoniyatlarini rivojlanishiga ta'minlaydigan bo'sag'aviy potensialning yuqori darajasi bilan farqlanadi. Ushbu turdagi vazifalar to'g'ri va teskari bo'lishi mumkin. ("O'tkazish uchun" to'g'ri vazifaga misol: namunaviy asosda ko'p tolali algoritmi simlar tolasini burash va kavsharlash bilan tarmoqlanishni bajarish texnologik jarayonini loyihalash).

4. Loyiha bo'sag'aviy o'quv vazifalar o'quv-malakaviy faoliyatda maqsaddan-loyihaga, loyixadan-rejaga, rejadan-mahsulotga o'tishni ta'minlaydi. Ular strategiyaga muvofiq to'g'ri loyiha vazifalarga (strategiya: maqsad-loyiha, maqsad-reja, reja-natija, loyiha-natija) va teskari loyiha vazifalarga (strategiya: loyiha-maqsad, natija-reja, natija-loyixa va boshqa) bo'linadi. (Ushbu turdagi vazifalarga misollar: a) maqsad asosida detallarga ishlov berish loyiha (chizmasi)ni tuzish-to'g'ri vazifa; b) detallarga ishlov berish-uchun ma'lum loyixa (chizmasi) bo'yicha uning maqsadini shakllantirish-teskari vazifa).Eng katta samaradorlikka intellektual "bo'sag'a" bilan uzluksiz o'zgarishi bilan yangi axborot texnologiyalar biror vosita bilan boshqa turdagi turdagi o'quv vazifalar.Ular yuzaga keladigan o'quv vaziyatlarni yaratish manbaidan kelib chiqib, multiplikasion, proeksion, interaktiv multimedia, virtuallarga bo'lishi mumkin.

O'quv harakatlar. Harakat bo'lib, inson faoliyatining spesifik birligi hisoblanadi. Istalgan faoliyat bir qator ketma-ket harakatlardan iborat.O'z navbatida har bir qilinmaydigan harakatlar mustaqil bo'lib hisoblanmaydigan operasiyalar - mayda elementlar tarkibiy qismlardan iborat (S.L. Rubinshteyn). harakatlarning kishilar tomonidan bajarilishi uning bilimi va ko'nikmasi, bo'ladi. bilimli - har bir harakatni bajarishda ongli ravishda harakat qilish qobiliyatidir. Ko'nikma har bir qadamni vatomatik tarzda harakatlanish qobiliyatidir. Ko'nikma yuqori daraja hisoblanadi: elementar, oddiy harakatlarning shakllanishi (yozish, o'qish, hisoblash ko'nikmasi). Murakkab harakatlar ongli ravishda o'zlashtiradi, uzoq muddat mukammallashtirilganda ham ko'nikmaga o'tmaydi. Bundan tashqari murakkab bilim ko'nikmalar asosida shakllanadi va o'z tarkibiga ularni oladi. o'quvchilar tomonidan o'zlashtirilgan istalgan harakat tomonidan boshqa murakkab harakatlarni bajarish usuli sifatida ulardan foydalanish amallar yoki

uslublar (texnik faoliyat) bo'lib xisoblanadi. O'quv harakatlarni maxsus, fanlardan farqlash zarur, ular o'qish jarayonida o'zlashtiriladi va ular asosida ishlab chiqarish faoliyati shakllanadi. O'quv harakatlar - birinchilar o'zlashtirilishini ta'minlaydigan, o'qishni bilishdan iborat harakatlar hisoblanadi. Istalgan o'quv vazifalarni hal etish uch turdagi o'quv harakatlarni bajaradi:

1) Mo'ljallangan - maqsadga yo'naltirilgan, dasturlash, rejalashtirish, o'quv vaziyatni taxlil qilish va o'quv vazifalarni qo'yishga yo'naltirilgan harakatlar. Ushbu harakatlar tarkibiga quyidagilarni ta'minlaydiganlar kiradi: o'qituvchi tomonidan qo'yilgan vazifaning maqsadini anglash; o'zi uchun uni qo'shimcha tarzda aniqlash, qayta aniqlash; o'quv vazifalar yoki bir nechta o'quv vazifalarni mustaqil qo'yish; uning qarorini ketma-ket aniqlash.

2) Ijro – o'quv vazifalarni hal etish; o'rganilayotgan ob'ektni qayta o'zgartirish; harakatlar elementlari kabi ayrim operatsiyalarni bajarish, asosiy-fanli va aqliy o'quv harakatlarni bajarish uchun yo'naltirilgan harakatlar.

3) Bajariladigan harakatlarni prognoz qilish va ko'zlangan natija kabi ish boshlanishigacha, ishning borishi bo'yicha, o'quv vazifani hal etish natijasi bo'yicha barcha bosqichlarda amalga oshiriladigan o'z faoliyatni nazorat qilish va o'z-o'zini nazorat qilish, baholash va o'z-o'zini baholash harakatlari. O'quv harakatlarni psixologik faoliyat bilan mos kelishi quyidagilarga bo'linadi:

- perseptiv harakatlar - axborotni anglash - tanib olish, identifikasiya va boshqalarni ta'minlaydi;

-mnemitik harakatlar - axborotni eslash, xotirada uni tanlash, tuzilishi, saqlash, aktualizatsiyalashni ta'minlaydi;

-nutq harakatlari - tashqi nutqda harakatlarni verbalizatsiya qilish, aytish va boshqalar;

-tafakkurga oid harakatlar - taxlil, sintez, qiyoslash, tasniflash, abotragirlash, umumlashtirish, o'tkazish va boshqalar.

Ijro harakatlar yordamida talabalar tomonidan bilimlar va harakatlarni o'zlashtirishda tashqaridan berilgan bilim va harakatlar amalga oshiriladi, I.I.Ilyasovning fikricha ushbu harakatlarga o'quv materialning mazmunini o'zlashtirish harakati, o'quv materialning materialning qayta ishlash harakati kiradi

O'quv materialning mazmunini o'zlashtirish harakati; Xabar (matn)ning

dastlabki mazmunini idrok etish va dekodlash;Mazmunli xabar (matn)ning birligini ajratish;

-faktorlarga nazariy yoki metodologik materialga mazmunlariga kiritilganlik nuqtai-nazarida ma'noli birlik mantiqiy baholanadi;

-reja, tezis (konspekt) ko'rinishidagi ajratilgan va aniqlab olingan mazmunni qayd etish;

-deduktiv ajratish sharoitlarida o'quv materialning mazmunini anglab olish (o'quvchilarga ayrim xodisalar, ular tavsifi, umumiy asoslar va prinsiplar misoli xabar beriladi, keyin esa, xulosani mustaqil ravishda olib chiqishga olib keladi va aniq ob'ekt va jarayonni izohlab berishi);

-bilimlarni mustaqil topish uchun vazifani qo'yish sharoitlarida amalga oshiriladigan mustaqil izlash yo'li bilan o'quv materialning mazmunini anglab olish (masalan, o'qituvchi amaliy vazifani qo'yganda o'quvchilarga faoliyat sharoitlari to'g'risida ma'lumot eradi va ushbu sharoitlarda uni amalga oshirishning mashinalar harakatlar prinsipi, davolash metodi bilan mustaqil ravishda topish usulini taqdim etadi).

O'quv materialni qayta ishlash harakatlari;

-o'quv materialni bir necha marta qayta ishlash yoki takroran idrok etish;

-turlicha belgilar va modellashtirish yordamida mazmunni kodlash;

-o'zlashtirilayotgan materialni oldin o'zlashtirilgan bilimlar va harakatlar bilan bog'liq holda aniqlash;

-ma'lumotlarda qayta ishlash (mavjud bilimlarga tayanib);

-tashqaridan berilgan bilimlarga tayangan harakatdan o'z bilimlariga tayangan harakatga asta-sekin o'tgan holda bosqichma-bosqich qayta ishlash.

Barcha o'quv harakatlarni reproduktivlik yoki produktivlik bosqichiga bo'lish mumkin;

Reproduktiv – o'qituvchi tomonidan berilgan namuna yoki avval ishlab chiqilgan usullar, algoritmlar tayyor namunalar bo'yicha (qaytarish, mashg'ulot, mashq) bo'yicha bajariladigan harakatlar;

Produktiv - mustaqil ravishda yaratilgan algoritmlar, yangi usullar (axborotni izlash, vaziyatlar va faktlarni taxlil qilish uchun umumiy prinsiplarni tanlash va qo'llash va boshqa) asosida shakllanadigan mezonlar bo'yicha bajariladigan harakatlar.

O'quv harakatlar tizimida asosiy rol nazorat-baholash harakatiga taaluqlidir. O'z-o'zini nazorat qilish va o'z-o'zini baholashga o'tadigan nazorat va baholash talabalar o'quv faoliyatining muhim komponentlari bo'lib hisoblanadi, shakllanganligining darajasidan uning bajarilishi sifatidan tashqari o'qish motivasiyaga, o'z o'quv faoliyatini mukammallashtirishga intilishiga bog'liq.

Nazorat o'z faoliyat natijalari va aniq harakatlarning namunalarga mos kelish imkoniga ega va faoliyatning borishi bo'yicha hamda uning tugashi bo'yicha tuzatilishi kerak. Buning uchun, talabalar o'quv nazorat harakatlar mazmuni, uning operasiyalar tarkibini bilishi zarur, ushbu operasiyalarga quyidagilar kiradi:

- ijro o'quv harakatlar komponentlarining namunalar bilan qiyoslash;
- ushbu harakatlar real borilishining va vazifalar bilan natijalarining mos kelishini baholash;
- ularning namunalar bilan farq qilganda to'g'rilash;

Talabalar, bundan tashqari faoliyatning etalon bajarilishiga qo'yiladigan talablarni o'zi uchun anglab olishi kerak, talablar harakatlarning baholash va ular natijalarining faoliyati mezonlari bo'lib hisoblanadi. Ushbu mezonlarni shakllantirish va nazorat-baholash harakatlar asosida o'qituvchi tomonidan harakatlar asosida o'qituvchi tomonidan tashqi, berilgan nazorat qilish va o'z-o'zini baholashga o'tadi. Shunday qilib, o'qish maxsus fanli harakatlarni o'zlashtirish uchun yo'naltirilgan turli o'quv harakatlardan iborat faoliyatni o'z ichiga oladi. o'qishning barcha vaziyatida o'qishda o'zlashtirilgan harakatlar va o'qish harakatlari parallel amalga oshirish murakkab jarayon bo'lib hisoblanadi. Bunda agar, maxsus harakatlarni shakllantirish bo'lsa, unda o'quv harakatlarni o'zlashtirish, odatda, pedagoglar faoliyati o'quvchilarning maqsadi bo'ladi, bu esa o'qish jarayonida talabalarning qiyinchiliklariga sabab bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar :

1. G'ulomov S. Kuch-bilim va tafakkurda «O'AJBNT Markazi ,2002
2. Oliy ta'lim. Me'yoriy hujjatlar to'plami: S.S.G'ulomov tahriri ostida;
Tuzuvchilar:B.X.Raximov, Sh.D.Jonboev va boshq. -T: «Sharq», 2001
3. Oliy ta'lim. Me'yoriy hujjatlar to'plami: S.S.G'ulomov tahriri ostida;
Tuzuvchilar:Sh.A.Ayupov, B.X.Raximov va boshq. -T: «Sharq», 2003.
4. Mirsaidov K. «Maxsus fanlarni o'qitish va ishlab chiqarish ta'limi». T.:
«O'qituvchi», 1996.
5. Mirsaidov K, Xidirov O', Choriev R. «Ishlab chiqarish
ta'limi». T,O'qituvchi», 2002.